כל שעה פרק שני פסחים מ.

ערבי חיטי. גרעיני חיטין אלא חדא חדא מיטמא: דילמא אתיא חדא ויתבה בציריא דחברתה. בסדק של חברתה: דיקולא דמיא. רחיצת המים: **ליריא.** סדק כמו (ב) טייליא חריפא דמלרי זיקי דמקבת ע"ז (דף ג.): **מי הכי אפילו חדא.** שכולמה נמי לא ליחרוך: **דילמא נפקי.** מיא מחיטי דבריאה חדא וכלעי חטים דאידך ריאה: ה"ג **והדר ביה אביי דכל אגב מדלייהו לא מחמעי.** כל דרך נפילתם לא מחמעי: **אלא דאכישונא.** כד שמייבשין בתוכו קליות בתנור: **סחיפא שרי.** אם פיו כפוי למטה שיהא המים הנפלטין מן הקלי על ידי חוס האור זכין ויולאין לחוץ שרי: **וקיפא.** שיהא זוקף כדרכו אסור שהמים נפלטין וחוזרין ונבלעין. ומדאמר אביי אחיפא שרי משום דדייני אנרמי שמע מינה הדר ביה ממאי דאמר לעיל לא ליחרוך חיטים תרתי שיבלי דהני נמי דייני מיא ושרקי ונפלי ולא מיבלעי באידך: **נתבקעו.** מחמת הציפוח שמחמת המים אסורות דודאי ממהרות להחמיץ: **שורן בחומץ.** אם רואה שנופחות שורן בחומץ: **וחומץ צומתן.** אשטרייני"ב בלע"ז ואינו מניחן להחמיץ: **וכן מתבקעות מאיליהן.** שאינן יכולות לעמוד מפני ריח היין: **דדורא דבי בר חשו.** בכפר של אותו האיש: **נתבקעו ממש.** כלומר דאין אסורות אלא נתבקעו ממש ואותן לא מבוקעות ממש היו והתירן: **אמר רבה** גרסינן: **בעל נפש.** חסיד[1]: **הכי קאמר אפילו חיטי.** שהן קשין משעורין ואין ממהרין להחמיץ בעל נפש לא יאות אכל דלאו בעל נפש דלא (ג) מחמיר על נפשיה כולי האי: **דשרין.** קשים: **לאכא(ג).** רבה. הכי קרי ליה לשון רבנות: **מאן דלאיים ליה לאכא יאכל לחם עיפושא.** כלומר לא תהא סולתן נקיה: **דהא כי רב הונא לפי.** טולה רב נחמן אמר לה: **ורבא אמר אסור לנפוח.** לכולי עלמא: **דשיבן.** שחלקין הן: **והדראה.** קינר: **של כפרים טהורים.** לפי שאין מקפידין על סולתן לעשותן נקיה כל כך ולא לתתי לאיטי דילהו ומצלא שלא הוכשרו ונקא קרי להו סולת אלמא אפשר לנקיה בלא לתיתה: **כפר דנפק.** רבא מני מדרשא: **אמר.** רב פפא לגעגר בעצמו מדוע לא מזכרתי להשיב לו מהא דאמר ר' ירמיה בר': **ואי לאו.** לתיתה דעבשיו בני שימור שלא יחמיצו שימור למה לי: **לאו שימור הוא.** אי לא עבד ליה שימור מקמי הכי: **דאמר רב הונא** גרסינן: **בצקות של נכרים.** שמכיר בהן שלא החמיצו שאין שם לא קרני חגבים ולא הכפיפו פניו דהוא הוי סימן סידוק וסימן שיאור כדלקמן (מח:): **שיאכל כזית מצה באחרונה.** דבהא לא נפיק ידי חובת מצה משום דלא הוי לה שימור לשם מצה ואף על פי שאנו רואין שאין כאן חימוץ ומיהו למצה של מצוה שימור לשמה בעינן: **באחרונה.** (ד) היא מצות אכילתה שעם הפסח היא חובת אכילתה דכתיב קרא (שמות יב) על מצות ומרורים יאכלוהו ופסח נאכל על השובע כדתנן (לקמן דף קט:) אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן: **כראשונה לא.** כלומר באכילה ראשונה שאכל מבצקות של נכרים לא נפיק: הכי גרסינן **מאי טעמא דלא עבד לה שימור** ולא גרסינן **אי נימא דהא** ודאי טעמא משום הכי הוא: **מאפייה ואילך.** משמע משמתקנה לאפייה כגון עריכתה וקיטוף שלה ונתינתה לתנור: **וממאי דילמא.** לעולם שימור דליאה שימור הוא ואע"ג דלא אילטריך שימור מקמי הכי והכא מאי טעמא לא נפיק משום דמשעת נתינת מים לקמח אזה דבר המחמצת הויא ליכיה שימור חו לא נעשה לה שימור מהכיא עידנא דנחית לתורת שימור דהייגו מנתינת מים: **ואפילו הכי.** דלא אשכח רבא סייעתא למילתיה לא הדר ביה ממאי דאמר בעינן שימור קודם ליאה: **מהפכי כיפי.** העמדין וקוסרין את העמדים בימות הקיץ:

מנקטא

ה"ג ר"ח **כל** שאילו מניחן על פי אבוב של קלאים והם מתבקעות. פירוש כלי שבעלי קליות עושין בו קליות והוא מנוקב כדאמרינן בפרק ר' ישמעאל (מנחות דף סו.) מניחין בתוך אבוב של קלאים כדי שתגמור האור בכולו והם מתבקעות מכח האור וכן מצא ר"י בספר יען בשם רבינו תם: **תרגומא אקמחים.** תימה דאמאי אמאי תני סלתות ויש לומר דלגדלין קתני: **כי** מהפכיתו כיפי הפכיתו לשם מצה. ופ"ת כיון דסכירא ליה דבעי שימור בשעת היפוך אם כן היכי מוכח דמצוה לנתות דילמא לאו מצוה היא אלא דצריך שימור מתחלתו ועד סופו ויש לומר דעיקר שימור כדי שלא מחמיץ וסבר רבא אי לאו שיש שימור ממתן בשעה שהוא עדיין דגן כגון לתיתה לא היה מצריך שימור בשעת בי דרי מתחילת הדגון: אלמא קסבר שימור מעיקרא מתחלתו ועד סופו בעינן מר בריה דרבינא

מנקטא

קסו א מיי' פ"ה מהל' מו"מ הלכה ד טוש"ע א"ח סי' תפג סעיף ה:
קסח ב ג ד מיי' פ"ה מהלכות מלה הלי ו ז טוש"ע א"ח סימן תנג סעיף ה:
קסט ה מיי' שם הלכה ח ט טוש"ע א"ח סימן תנג סעיף ד:

מסורת הש"ס

(א) [ועיל לה: מנחות מז:], (ב) [לקמן מכ.], (ג) [לקמן מח.], (ד) [מנהדרין ה:], (ה) [ועיל לו., ו) [ועיל לו., ז) ס"א ירא חטים המרד על נפשו, ח) ל"ל שתשלוה.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ליריא קדק כמו טייליא, נ"ב לשון יון: (ב) ד"ה הכי קאמר וכו' דלאו בעל נפש לא מחמיר: (ג) ד"ה לאכא ת"ה מאן הל"מ: (ד) ד"ה באחרונה מצות כל"ל ומיתת היא ממתק:

מוסף רש"י

צומתן. לשון חיבור והידוק (חולין נז.). בעל נפש. חסיד כמר (חולין ו.) המוקל מלבו ומתרחק מן העבירות (האורה ח"א סי' פז). מותר ללתות. לגרות מעט כמים ולנחשן בחמצתם ולא חייבין לחיתון לחיפל וכוחשן מיד (סנהדרין ה.). ובלבד שיאכל כזית מצה. אחרת, באחרונה. משום דכמלת מצות כעין שמור לשם מצה (קדושין עז.).

רבינו חננאל

והא דאמר אביי לא ניחריך אינישי תרתי שבלי בהדי הדדי, לית הלכתא כותיה. אלא כרבא דאמר מי פירות אין מחמיצין. כן פירוש דשמועה חצבא דאבישונא שהן שיכלי דשערי דשיבתא, אמר אביי כשנותנין זה החצבא בתנור בימות הפסח ופיה למטה, כל זעיה שיוצא מאותן השערים נשפכין בתנור, ואם לאו לא ישארו אותן המים היוצאין מהן מחמיצין. ולית הלכתא כאביי, וקיימא לן כל מי פירות אין מחמיצין. ת"ר אין לותתין את השעורין בפסח. ואם לתתן, נתבקעו אסורות, לא נתבקעו מותרות. ואמרינן לא נתבקעו ממש, אלא כל שמניחין על פי אבוב של קלאים והן מתבקעות וכן הלכתא. ור' יוסי דאמר שורן בחומץ מפני שהתומץ צומתן לית הלכתא כותיה, דהא בהדיא אמר שמואל אין הלכה כר' יוסי. והא דעביד שמואל עובדא נתבקעו ממש לא סמכינן עליה. אמר רבה בעל נפש, כלומר המתרחק מריח עבירה ומדקדק הרבה על עצמו. לא יאות אפילו חטין דשערין, פירוש שרירן שהן חזקים מן השעורים, ולא אתי לידי חימרן, הא לא יאות כל שכן שעורים. אמר רב נחמן מאן דאית לרבה אוכל פת מעופשת. פירוש כגון פת קיבר שאין בה סלת, [נ"א: כי בלא לתיתה אין יוצא סולת נקיה] ואמר רב נחמן לותת דהא כי רב הונא ורבי רבה בר אבוה לתתי, ורבא אמר אסור ללתות. ומוחבינן עליה אין לותתין את השעורים בפסח הא חטין שרי מצה, כלומר מהכשרת המים והמיכו לזה למקום שאין בו הכשרת המים שיהיה שימור מתחילה לשמן לשם מצה.

עין משפט נר מצוה

תורה אור השלם

ו. ושמרתם את המצות כי בעצם היום הזה הוצאתי את צבאותיכם מארץ מצרים ושמרתם את היום הזה לדרתיכם חקת עולם: שמות יב יז

לעזי רש"י

אשטרייני"ב [אישטריינ"ט]. סוגר.

רבינו חננאל (המשך)

כו'. פי' צריא (כגון) הסדק שהרא באמצעה של חטה, אבל השערים שיעי [ז]אין בהן סדק. איבא דאמרי אמר רבא מותר ללתות, דתניא יוצאין בפת נקיה והדראה, ואי אפשר לפת נקיה בלא לתיתה, כלומר אם אין שורין את החטים לא תצא מהם סלת נקייה. ומותיב רב פפא מהא דתנאי הקמחין והסלתות של נים של כרכים טמאים ושל כפרים טהורים, ש"מ מדקתני טהורין, מכלל דלא הוכשרו, וקרי להו סלתות, הנה הסלת בלא לתיתה. ודחי רבא האי דקתני של כפרים טהורין אקמחים בלבד ולא אסלתות. והא דאמר רבא אי אפשר לפת נקיה בלא לתיתה, דחויה היא, דהא משמע דשמואל אמרו חטים של מנחות אין לותתין אותן. וקרי להו התורה סלת, הנה נמצאת סלת בלא לתיתה. הדר אמר רבא מצוה ללתות, דכתיב ושמרתם את המצות, ואין שמור אלא שמור דחטים בלתיתה. אבל שימור דליאה ליתיה שימור מדרב הונא, דאמר הבצקות של נים אדם ממלא כריסו מהם ובלבד שיאכל כזית מצה באחרונה, ואי הוה שמור דליאה שמור היה עושה שימור לבצק של גוי ואינו צריך כזית אחר. ודחינן הני בצקות של נים משום דלא אתחיל בהו ישראל בשמור, דגוי לאו בר שימור הוא, אבל ישראל דבר שימור הוא אם התחיל מתחלה להשמר אפילו שימור דליאה הוי שימור. אפילו הכי לא הדר ביה רבא, דאמר רבא להנהו דהוו מהפכי לגורן, והן העומרין. הפכו לשם

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com